

Blir korttidsinnvandrerne i Norge?

Christoffer Berge

Etter EU-utvidelsen i 2004 har det vært en sterk vekst i arbeidsinnvandringen til Norge. Dette gjelder særlig i korttidsinnvandringen, det vil si lønnstakere som ikke er registrert som bosatt. I denne artikkelen ser vi på i hvilken grad korttidsinnvandrere blir i Norge, og i hvilken grad de er tilknyttet arbeidsmarkedet. Tilknytningen til norsk arbeidsliv måles ved å se om en person arbeider i Norge også i de etterfølgende årene, og om personen skifter status til å bli registrert som bosatt. Vi finner at en stor andel av korttidsinnvandrerne ikke blir her permanent. Videre finner vi at det var svært få korttidsinnvandrere i 2005 og 2007 som to år senere var bosatt og benyttet en velferdsordning.

Innledning

I årene etter EU-utvidelsene i 2004 og 2007 har det vært en sterk økning i sysselsettingen i Norge, og arbeidsinnvandringen står for en stor andel av denne økningen. Hvis vi inkluderer korttidsinnvandrere var det omtrent 2 570 000 sysselsatte i Norge i 2009, en økning på over 270 000, eller 11,5 prosent, fra 2004. Nettoinnvandringen har bidratt til 38 prosent av totalveksten, mens korttidsinnvandrerne står for 16 prosent.

Utlendinger som kommer til Norge for å arbeide kan grovt sett deles i to grupper: sysselsatte innvandrere som er registrert som bosatt, og sysselsatte korttidsinnvandrere som ikke er registrert som bosatt.

Sysselsatte innvandrere er personer som forventes å oppholde seg *minst* seks måneder i landet og som dermed er registrert som bosatt i Det sentrale folkeregisteret. Lønnstakere som ikke er registrert som bosatt er personer som forventes å oppholde seg *mindre* enn seks måneder i landet. Dette er personer som formelt er bosatt i andre land. I artikkelen omtales disse også som korttidsinnvandrere.

I denne artikkelen skal vi se nærmere på korttidsinnvandrerne, som er en svært sammensatt gruppe. Vi starter derfor med å gi en beskrivelse av de ulike gruppene som inngår. Deretter tar vi utgangspunkt i korttidsinnvandrere i årene 2005 og 2007, og undersøke hvilken status disse personene har noen år senere. Tilknytningen til norsk arbeidsliv måles ved å se om personen fremdeles arbeider i Norge, og om personen har skiftet status fra å være korttidsinnvandrer til å bli registrert som bosatt. For de som har skiftet status undersøkes det videre om personen var i arbeid eller omfattes av ulike velferdsordninger, henholdsvis to og fire år senere.

Slike analyser er interessante av flere grunner. For det første får vi informasjon om hvor mange korttids-

innvandrere som bosetter seg, og dermed hvordan de påvirker populasjonene til de ordinære sysselsettingsstatistikkene, som for eksempel Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). For det andre får vi informasjon om hvor mange korttidsinnvandrere som fortsetter å arbeide i Norge, samt hvor mange som ikke lenger arbeider, men står utenfor arbeidsmarkedet og omfattes av ulike velferdsordninger.

Vi vil også undersøke om det har skjedd endringer i korttidsinnvandrerens tilpasning over tid. Dette gjøres ved å se om nye korttidsinnvandrere i 2007 har enn annen tilknytning til norsk arbeidsliv to år etter innvandring enn nye korttidsinnvandrere i 2005. Artikkelen er basert på Berge (2010a).

Mange korttidsinnvandrere fra Sverige

Korttidsinnvandrere er en svært heterogen gruppe, som inkluderer lønnstakere i norske og utenlandske bedrifter (for eksempel polakker som arbeider kort tid i Norge), sjøfolk, grensependlere fra våre naboland, utflyttede nordmenn som arbeider i Norge, utenlandske bosatte som arbeider på kontinentalsokkelen, samt asylsøkere med midlertidig arbeidstillatelse.

Tabell 1 viser korttidsinnvandrere fordelt etter ulike grupper for 4. kvartal 2007-2009. En person kan på tellingstidspunktet (4. kvartal) være med i flere grupper, som for eksempel en utflyttet nordmann som jobber på kontinentalsokkelen. Personene er her knyttet til én gruppe basert på følgende prioritering: sjøfolk, arbeidere på kontinentalsokkelen, asylsøkere, m.m., utflyttede nordmenn, nordiske statsborgere (utenom utflyttede nordmenn), vesteuropeiske statsborgere (utenom Norden), borgere fra EU-land i Øst-Europa, og borgere fra USA, Canada, Australia og New Zealand.

Denne prioriteringen betyr at en utflyttet nordmann som jobber på kontinentalsokkelen klassifiseres i gruppen «Kontinentalsokkelen», en asylsøker som er maritim arbeidstaker klassifiseres som «Sjøfolk», osv.

Sjøfolk omfatter her kun maritime arbeidstakere fra EØS-landene. Det betyr at maritime arbeidstakere som

Definisjoner

Innvandrere er personer som i følge Det sentrale folke- registret er bosatt i Norge og som er født i utlandet av to utenlandsk fødte foreldre. Alle bosatte personer har et vanlig norsk personnummer.

Lønnstakere som ikke er registrert som bosatt, også kalt korttidsinnvandrerne, omfatter personer som ikke er registrert som bosatt i Det sentrale folkeregisteret. Dette er bl.a. personer som pendler til arbeid i Norge for lengre eller kortere perioder av gangen. Det betyr at selv om en person er korttidsinnvandrer, kan han eller hun arbeide i Norge i flere år. De fleste korttidsinnvandrerne har et midlertidig personnummer (D-nummer), men noen har et vanlig norsk personnummer. Dette gjelder for eksempel nordmenn bosatt i Sverige som pendler til arbeid i Norge.

Tallene i denne artikkelen er basert på totaltellingene fra registre for 4. kvartal 2005, 2007 og 2009 og gjelder aldersgruppen 15 (i noen tilfeller 16) til 74 år. De viktigste datakildene er SSBs registerbaserte sysselsettingsstatistikk og utdanningsstatistikk (igangværende utdanning), Det sentrale folkeregisteret (DSF) og NAVs registre over arbeidsledige og personer på ulike tiltak og offentlige ytelser.

er bosatt utenfor EØS-land og som arbeider på norske skip, ikke er med i tallene. Kontinentalsokkelen omfatter personer som arbeider på kontinentalsokkelen. Sysselsatte asylsøkere omfatter hovedsakelig personer fra Afrika, Asia, Latin-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand. Dette er personer som arbeider i Norge og som i hovedsak kommer fra typiske asylsøkerland som Irak, Afghanistan og Somalia. I tillegg omfatter gruppen personer fra Russland og Ukraina, samt noen personer med spesialisttillatelse fra Utlendingsdirektoratet (UDI).

Vi ser av tabell 1 at kun en liten andel var sjøfolk, men at denne har økt noe, fra 2,4 prosent i 2007 til 4,8 prosent i 2009. Andelen er lav fordi vi som nevnt ovenfor ikke har med sjøfolk som ikke er bosatt i et EØS-land. Dermed er for eksempel filippinske sjøfolk på norskeide skip – som utgjør en stor gruppe – ikke inkludert.

En annen liten gruppe er personer som arbeider på kontinentalsokkelen. Disse utgjorde 3,3 prosent av alle korttidsinnvandrerne i 4. kvartal 2009. Over 50 prosent av disse har landbakgrunn fra Storbritannia. Deretter kommer personer med landbakgrunn fra Danmark og Sverige, med henholdsvis 9 og 8 prosent.

Tabellen viser videre at Norden utenom Norge og EU-land i Øst-Europa var de to største gruppene i perioden 2007-2009, med om lag 70 prosent av alle korttidsinnvandrerne. Sverige var det største enkeltlandet, med nesten 34 prosent av korttidsinnvandrerne i 2009. Dette er personer som jobber her i lengre perioder av gangen, for eksempel noen uker eller måneder, eller personer som pendler hver dag over grensen for å arbeide i Norge.

Hvordan fanges arbeidsinnvandring opp i statistikkene?

Arbeidsinnvandring fanges opp på ulike måter i SSBs sysselsettingsstatistikk. Personstatistikkene, som registerbasert sysselsettingsstatistikk og Arbeidskraftundersøkelsen (AKU), er basert på personer registrert som bosatt i Norge ifølge Det sentrale folkeregisteret. I tillegg lages det en egen spesialstatistikk over lønnstakere som ikke er registrert som bosatt i Det sentrale folkeregisteret. Sysselsetting i økonomisk statistikk, som strukturstatistikkene og nasjonalregnskapet, dekker alle sysselsatte i innenlandske bedrifter (som forventes å drive produksjon i Norge i minst 12 måneder), uavhengig om personen er bosatt eller ikke.

Noen personer skal være med i statistikken over lønnstakere som ikke er registrert som bosatt, mens andre skal være med i sysselsettingsstatistikken for innvandrerne. Dette avhenger altså av hvor lenge de forventes å oppholde seg i Norge. I tillegg kan en person som er korttidsinnvandrer ett år være registrert bosatt året etter. Personen vil da komme med i innvandringsstatistikken, og ikke lenger være med i statistikken over ikke-bosatte lønnstakere. Ønsker man å få et totalbilde av innvandringen er det derfor viktig å se på begge disse statistikkene.

Korttidsinnvandrerne jobber enten i en norsk bedrift (individuelle arbeidstakere), eller i en utenlandsk bedrift som for en kortere periode tar med sine ansatte til Norge for å utføre selvstendig produksjonsvirksomhet på oppdrag for en norsk bedrift (tjenesteytere). Det er i dagens statistikk ikke mulig å skille mellom individuelle arbeidstakere og tjenesteytere. Men undersøkelser dokumentert i Berge (2010b) viser at om lag to av tre jobbet i en bedrift med eiere/ledere med landbakgrunn «Norge» i 2008, mens en av tre jobbet i en bedrift med eiere/ledere med utenlandsk landbakgrunn.

En spesiell gruppe er asylsøkere som ikke har fått oppholdstillatelse, men som likevel er i arbeid. Vi har i dag ikke informasjon om asylsøkere med midlertidig arbeidstillatelse, men i 2009 kom de fleste av dem (ca 80 prosent) fra typiske asylsøkerland som for eksempel Irak, Etiopia og Somalia. I tillegg kom en del fra Russland og Ukraina, samt en del med spesialistarbeidstillatelse.

Hvor sterk er tilknytningen til norsk arbeidsliv?

Som nevnt måler vi tilknytningen til norsk arbeidsliv ved å se om en person arbeider i Norge også etter noen år, og om personen har skiftet status fra ikke-registrert til å bli registrert som bosatt.

Tabell 2 viser overganger til ulike statuser (se faktaboksen om «Status») for alle korttidsinnvandrerne. Utgangspunktet er korttidsinnvandrerne i 4. kvartal 2005 og 2007. For førstnevnte gruppe ser vi på status i henholdsvis 4. kvartal 2007 og 2009. For sistnevnte gruppe ser vi på status i 4. kvartal 2009.

Tabell 1. Lønnstakere i ulike grupper som ikke er registrert som bosatt. 4. kvartal 2007–2009. Absolutte tall og prosent

	2007		2008		2009	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	64 297	100,0	80 427	100,0	74 654	100,0
Sjøfolk ¹	1 534	2,4	2 489	3,1	3 557	4,8
Kontinentalsokkelen	2 546	4,0	2 485	3,1	2 459	3,3
Asylsøkere, m.m. ²	3 840	6,0	4 956	6,2	5 116	6,9
Andre etter landbakgrunn						
Utflyttede nordmenn	3 818	5,9	3 997	5,0	3 906	5,2
Norden ellers	23 132	36,0	30 253	37,6	28 946	38,8
Danmark	2 062	3,2	2 524	3,1	2 388	3,2
Finland	1 310	2,0	1 330	1,7	1 107	1,5
Sverige	19 674	30,6	26 255	32,6	25 146	33,7
Vest-Europa ellers	5 773	9,0	6 916	8,6	6 220	8,3
EU-land i Øst-Europa	23 356	36,3	28 898	35,9	23 956	32,1
USA, Canada, Australia og New Zealand	298	0,5	433	0,5	494	0,7

¹ Maritime arbeidstakere fra EØS-området.

² Inkluderer også personer med spesialisttillatelse fra UDI, samt personer fra Russland og Ukraina.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Av de drøyt 64 000 korttidsinnvandrerne i Norge i 2007 hadde over 38 prosent samme status også to år etter. Dette betyr at de arbeidet i Norge en kortere periode i 2007, og kom tilbake på et nytt kort opphold i 2009. De kan også hele tiden ha pendlet til Norge for kortere eller lengre perioder av gangen med lengre friperioder i sine hjemland, eller ha pendlet over grensen hver dag til arbeid i Norge.

Nesten 70 prosent av borgerne fra Norden hadde en inntekt på mer enn 200 000 kroner i 2009. Det indikerer at de jobbet store deler av 2009 i Norge. Tilsvarende tall for borgere fra EU-land i Øst-Europa var 54 prosent.

Nesten 14 prosent av korttidsinnvandrerne i 2007 hadde skiftet status til bosatt to år senere. Av de som hadde skiftet status, var vel 81 prosent i arbeid, mens i underkant av 19 prosent var utenfor arbeidsmarkedet. De som var bosatt og i arbeid to år etter har enten kommet tilbake med sin utenlandske bedrift for å arbeide her i lengre tid – det vil si seks måneder eller mer – eller de har blitt fast ansatt i en norsk virksomhet. Dette er personer som har fått en sterkere tilknytning til Norge enn de som fortsatt oppholder seg i landet som korttidsinnvandrere.

Av de 38 000 som var korttidsinnvandrere i 2005 finner vi at om lag 7 600, eller bare 20 prosent, var bosatt fire år senere, mens vel 28 prosent fremdeles var korttidsinnvandrere. Snaut 20 000, eller 52 prosent, finner vi derimot ikke igjen i våre registre. De fleste av disse har trolig forlatt landet. Tallene indikerer at en stor andel av korttidsinnvandrerne ikke blir her permanent.

Det er store forskjeller mellom gruppene om man var fortsatt korttidsinnvandrer eller hadde skiftet status til bosatt året etter, jf. tabell 3. Vi finner at nesten 74 prosent av de som var sjøfolk (fra EØS-området), og

51 prosent av de som arbeidet på kontinentalsokkelen, også var korttidsinnvandrere to år etter. Tilsvarende andel blant personer fra Vest-Europa utenom Norden var 24 prosent og for EU-borgere fra i Øst-Europa 29 prosent.

Andelen som hadde endret status fra korttidsinnvandrer i 2007 til bosatt i 2009 var størst blant utflyttede nordmenn, med 28 prosent. Dette er personer som har vært bosatt i utlandet og som har flyttet tilbake til Norge. Videre finner vi at personer fra EU-land i Øst-Europa har en betydelig høyere bosettingsandel enn nordiske borgere – 21 mot 5 prosent. Lavest bosettingsandel etter to år hadde personer som arbeidet på kontinentalsokkelen (1,4 prosent).

Status

For november hvert år har vi informasjon om personens status, det vil si om personen er lønnstaker, selvstendig, registrert arbeidsledig, under utdanning, eller mottar ulike offentlige ytelser som attføring og uførepensjon. Denne informasjonen har vi kun for bosatte personer mellom 16 og 74 år.

En person kan på tellingstidspunktet ha flere kjennetegn samtidig, for eksempel både sysselsatt og delvis ufør. I denne artikkelen er personene knyttet til én enkelt status basert på følgende prioritering: sysselsetting, sysselsettingstiltak, attføringstiltak, arbeidsledighet, tidsbegrenset uførhet, noen spesielle grupper langtidssykmeldte, under utdanning, varig uførepensjon, annen attføring, alderspensjon og annet. «Annet» omfatter bl.a. sosialhjelp og personer som har forlatt landet uten å bli registrert som utvandret.

Denne prioriteringen betyr at en person som er delvis ufør med deltidsjobb, klassifiseres som sysselsatt, en person som er arbeidsledig og under utdanning, klassifiseres som arbeidsledig, osv.

Tabell 2. Lønnstakere ikke registrert bosatt i år t, etter status i år t+2 og t+4. Absolutte tall og prosent

	Ikke-bosatt i 2005 etter status i 2007		Ikke-bosatt i 2005 etter status i 2009		Ikke-bosatt i 2007 etter status i 2009	
	Absolutte tall	Prosent	Absolutte tall	Prosent	Absolutte tall	Prosent
I alt, år t	37 888	100,0	37 888	100,0	64 297	100,0
Status år t+2 og t+4						
Lønnstaker ikke-bosatt	13 981	36,9	10 637	28,1	24 638	38,3
Registrert bosatt	5 515	14,6	7 579	20,0	8 873	13,8
Sysselsatt	4 729	12,5	6 188	16,3	7 222	11,2
Registrerte ledige/sysselsettingstiltak	104	0,3	401	1,1	528	0,8
Under utdanning	62	0,2	132	0,3	127	0,2
Helserelaterte ytelser og alderspensjon/AFP	44	0,1	140	0,4	70	0,1
Ukjent status	554	1,5	669	1,8	894	1,4
Annet	22	0,1	49	0,1	32	0,0
Ikke bosatt og ikke sysselsatt	18 392	48,5	19 672	51,9	30 786	47,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3. Lønnstakere ikke registrert bosatt i 4. kvartal 2007, etter ulike grupper i 4. kvartal 2007 og status i 4. kvartal 2009. Prosent

	Alle lønnt. ikke registrert bosatt i 2007 2007	Lønnstaker ikke- registrert bosatt i 2007 og 2009	Lønnstaker ikke registrert bosatt i 2007 og registrert bosatt i 2009							Ikke funnet i 2009
			I alt	Syssel- satt	Reg. ledig/ syssel- tiltak	Under utdan- ning	Helse- relatert- ytelse, aldersp/ AFP	Ukjent status	Annen status	
I alt	100,0	38,3	13,8	11,2	0,8	0,2	0,1	1,4	0,0	47,9
Sjøfolk ¹	100,0	73,7	4,0	3,3	0,3	0,1	.	0,4	.	22,4
Kontinentalsokkelen	100,0	50,9	1,4	1,3	0,0	.	0,0	0,0	.	47,7
Asylsøkere, m.m. ²	100,0	35,6	16,9	12,6	1,4	0,5	0,3	1,6	0,4	47,5
Andre etter landbakgrunn										
Utflyttede nordmenn	100,0	45,4	27,8	23,8	0,7	1,1	0,6	1,5	0,1	26,8
Norden ellers	100,0	46,9	5,2	4,5	0,2	0,1	0,0	0,4	0,0	47,9
Danmark	100,0	35,4	4,8	3,8	0,3	.	0,1	0,5	0,0	59,8
Finland	100,0	39,4	5,1	4,3	0,2	0,1	0,2	0,3	0,1	55,5
Sverige	100,0	48,8	5,2	4,5	0,2	0,1	0,0	0,3	0,0	46,0
Vest-Europa ellers	100,0	24,1	17,2	14,1	0,8	0,2	0,1	2,0	0,0	58,8
EU-land i Øst-Europa	100,0	29,1	20,6	16,5	1,5	0,2	0,1	2,4	0,0	50,3
USA, Canada, Australia og New Zealand	100,0	20,5	19,1	16,1	0,3	0,3	.	2,3	.	60,4

¹ Maritime arbeidstakere fra EØS-området.² Inkluderer også personer med spesialisttiltalelse fra UDI, samt personer fra Russland og Ukraina.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Få var omfattet av en offentlig velferdsordning

Tabell 2 viser at det nesten ikke var noen korttidsinnvandrere i 2005 som to år senere enten var utenfor arbeidsmarkedet og registrert som arbeidsledig eller på tiltak (0,3 prosent), mottok en helserelatert ytelse (0,1 prosent) eller andre ytelser som sosialhjelp.¹ Vi må ta forbehold om at ikke alle velferdsordninger er inkludert i ordningene vi har sett på. Det gjelder blant annet ordningen med kontantstøtte.

Det samme gjelder korttidsinnvandrere i 2007 etter to år. Det er ikke slik at korttidsinnvandrerne i 2007

mottok stønader gjennom norske velferdsordninger i større grad enn de som var her i 2005. Det var dog en litt større andel som var arbeidsledige eller på tiltak to år senere. Men det henger trolig sammen med finanskrisen høsten 2008, som særlig rammet næringer som sysselsatte mange korttidsinnvandrere.

Vi finner ingen vesentlige forskjeller i andelene som var bosatt og utenfor arbeidsmarkedet mellom de ulike gruppene, jf. tabell 3. Andelen korttidsinnvandrere i 2007 som var arbeidsledig eller på tiltak to år etter, var høyst blant personer fra EU-land i Øst-Europa (1,5 prosent), og svært lav blant nordiske borgere (0,2 prosent) og personer som arbeidet på kontinentalsokkelen (0 prosent). Forskjellene kan blant annet skyldes at personer fra EU-land i Øst-Europa var overrepresentert i de mest konjunkturutsatte næringene, som bygge- og

¹ «Helserelatert ytelse» omfatter personer som er varig eller tidsbegrenset ufør, personer på attføringstiltak og personer på annen attføring (rehabilitering) som ikke er sysselsatt.

Tabell 4. Nye lønnstakere ikke registrert bosatt i 2007, etter landbakgrunn i 2007 og status i 2009. Absolutte tall og prosent

	I alt		Norden ellers		EU-land i Øst-Europa		Øvrige land	
	Absolutte tall	Prosent	Absolutte tall	Prosent	Absolutte tall	Prosent	Absolutte tall	Prosent
I alt 2007	37 432	100,0	11 845	100,0	16 124	100,0	9 463	100,0
Status i 2009								
Lønnstaker ikke-bosatt	10 377	27,7	4 105	34,7	3 942	24,4	2 330	24,6
Registrert bosatt	5 676	15,2	713	6,0	3 171	19,7	1 792	18,9
Sysselsatt	4 520	12,1	603	5,1	2 486	15,4	1 431	15,1
Registrerte ledige/sysselsettingstiltak	359	1,0	33	0,3	230	1,4	96	1,0
Under utdanning	94	0,3	11	0,1	30	0,2	53	0,6
Helserelaterte ytelser og alderspensjon/AFP	31	0,1	5	0,0	9	0,1	17	0,2
Ukjent status	653	1,7	60	0,5	415	2,6	178	1,9
Annet	19	0,1	1	0,0	1	0,0	17	0,2
Ikke bosatt og ikke sysselsatt	21 379	57,1	7 027	59,3	9 011	55,9	5 341	56,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5. Nye lønnstakere ikke registrert bosatt i 2005, etter landbakgrunn i 2005 og status i 2007. Absolutte tall og prosent

	I alt		Norden ellers		EU-land i Øst-Europa		Øvrige land	
	Absolutte tall	Prosent	Absolutte tall	Prosent	Absolutte tall	Prosent	Absolutte tall	Prosent
I alt 2005	20 447	100,0	6 585	100,0	7 219	100,0	6 643	100,0
Status i 2007								
Lønnstaker ikke-bosatt	5 031	24,6	2 028	30,8	1 651	22,9	1 352	20,4
Registrert bosatt	4 670	22,8	723	11,0	1 840	25,5	2 107	31,7
Sysselsatt	3 983	19,5	624	9,5	1 617	22,4	1 742	26,2
Registrerte ledige/sysselsettingstiltak	82	0,4	6	0,1	19	0,3	57	0,9
Under utdanning	53	0,3	5	0,1	2	0,0	46	0,7
Helserelaterte ytelser og alderspensjon/AFP	27	0,1	5	0,1	.	.	22	0,3
Ukjent status	507	2,5	78	1,2	202	2,8	227	3,4
Annet	18	0,1	5	0,1	.	.	13	0,2
Ikke bosatt og ikke sysselsatt	10 746	52,6	3 834	58,2	3 728	51,6	3 184	47,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

anleggsvirksomhet og den konkurranseutsatte delen av industrien.

Vi har i denne artikkelen knyttet hver person til én enkelt status. Det betyr for eksempel at personer som kombinerer jobb med en helserelatert ytelse blir klassifisert som sysselsatt. På den måten undervurderer vi her den reelle andelen som mottar helserelaterte ytelser. Tilsvarende gjelder også for de andre statusene, som registrert ledige/på tiltak, under utdanning, osv.

De fleste som var utenfor arbeidsmarkedet hadde ukjent status. Det vil si at de var registrert som bosatt i Det sentrale folkeregisteret, og at vi ikke har funnet spor av dem i andre registre. Det siste betyr trolig at de enten har forlatt landet uten å melde fra, var hjemmearbeidende eller arbeidet svart.

Selv om det var små forskjeller i *andelene* i de ulike statusene, var det imidlertid store forskjeller i de *absolutte tallene* for 2005 og 2007, når vi ser på situasjonen to år etter. Dette skyldes den sterke veksten i korttidsinnvandringen. Men om vi ser på situasjonen *fire* år etter – altså korttidsinnvandrere i 2005 etter status i 2009

– var det betydelige forskjeller i både de absolutte og relative tallene. Vi finner at i underkant av 40 prosent av korttidsinnvandrerne i 2005 også var korttidsinnvandrere i 2007, mens andelen var redusert til 28 prosent i 2009. Andelen som hadde endret status til bosatt og sysselsatt økte derimot – fra 12,5 prosent i 2007 til 16 prosent i 2009.

Andelen som var bosatt og utenfor arbeidsmarkedet gikk opp fra 2,1 prosent i 2007 til 3,7 prosent i 2009. Det vil si at bare 1 400 av nesten 39 000 personer var bosatt og utenfor arbeidsmarkedet fire år etter. Og under 200 av disse mottok stønader gjennom en offentlig velferdsordning. De fleste av dem vi fant igjen fire år etter var sysselsatte (92 prosent) – enten som korttidsinnvandrere eller med endret status til registrert bosatt.

Nye arbeidsinnvandrere

Analysen ovenfor er gjennomført for alle lønnstakere som ikke er registrert som bosatt. Som vi har sett er dette en svært heterogen gruppe. Nedenfor har vi derfor i hovedsak begrenset analysen til personer fra Norden og EU-land i Øst-Europa. Vi antar at de fleste som kommer fra disse landene er arbeidsinnvandrere.

I tillegg har vi begrenset analysen til korttidsinnvandre som var nye i 2007, det vil si at de som også arbeidet i landet som korttidsinnvandrere i 2006 og/eller 2005 ble holdt utenfor analysen. Vi sammenligner disse med nye arbeidsinnvandrere i 2005, det vil si at de som også arbeidet i landet som korttidsinnvandrere i 2004 og/eller 2003 holdes utenfor analysen. Er det slik at de nye arbeidsinnvandrerne i 2007 har en annen tilknytning til arbeidsmarkedet to år senere enn de som var nye i 2005, for eksempel på grunn av finanskrisen som rammet Norge høsten 2008?

Tabell 4 viser nye lønnstakere som ikke var registrert som bosatt i 2007, etter status i 2009, mens tabell 5 viser tilsvarende for ikke-registrerte bosatt i 2005, etter status i 2007. Vi finner relativt små forskjeller for borgere fra Norden når vi sammenligner nye korttidsinnvandrere i 2007 med nye korttidsinnvandrere i 2005. Dette gjelder spesielt andelen vi ikke fant igjen i våre registre.

For borgere fra EU-land i Øst-Europa var det derimot noe større forskjeller, og det gjelder spesielt for de som hadde skiftet status til bosatt og de vi ikke fant igjen i våre registre. Nesten 26 prosent av nye korttidsinnvandrere fra EU-landene i Øst-Europa i 2005 hadde skiftet status til registrert bosatt i 2007. Tilsvarende tall for 2007 var ca. 20 prosent. Andelen vi ikke fant igjen fra disse landene i våre registre hadde også økt – fra om lag 52 prosent blant nye korttidsinnvandrere i 2005 til 56 prosent blant nye korttidsinnvandrere i 2007. Dette skyldes at borgere fra EU-land i Øst-Europa i stor grad arbeidet i næringer som ble sterkt rammet av finanskrisen.

Oppsummering

I denne artikkelen har vi tatt utgangspunkt i personer som var korttidsinnvandrere og i arbeid i november i et gitt år, og sett på hvilken status disse har i november henholdsvis to år og fire år senere. Formålet med dette er todelt. For det første ønsker vi informasjon om hvor mange korttidsinnvandrere som bosetter seg, og dermed hvordan de påvirker populasjonene til de ordinære sysselsettingsstatistikkene, som for eksempel Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). For det andre ønsker vi informasjon om hvor mange korttidsinnvandrere som fortsetter å komme på nye kortvarige arbeidsopphold i Norge, samt hvor mange som ikke lenger arbeider, men står utenfor arbeidsmarkedet og omfattes av ulike velferdsordninger.

Vi finner at en stor andel av korttidsinnvandrerne ikke blir her permanent. Halvparten fant vi ikke igjen i våre registre to år etter. Det tyder på at de ikke lenger befant seg i landet eller arbeidet svart. Blant dem vi fant igjen to år etter, var de fleste fortsatt korttidsinnvandrere (om lag 70 prosent).

Vi finner også at det var svært få korttidsinnvandrere i 2005 og 2007 som to år senere var bosatt og benyttet en velferdsordning (under 1 prosent). Vi finner samme resultat når vi ser på situasjonen fire år etter. Blant de som var korttidsinnvandrere og i jobb i 2005, finner vi at kun 140 personer (0,4 prosent) var uføre, på attføring, rehabilitering eller mottok alderspensjon/AFP i 2009, mens 401 personer (1,1 prosent) var arbeidsledige eller på sysselsettingstiltak.

Referanser

Berge, Christoffer (2010): "Lønnstakere på korttidsopphold og sysselsatte innvandrere. Tilpasning til arbeidsmarkedet og offentlige velferdsordninger". Rapport 2010/45, Statistisk sentralbyrå.

Berge, Christoffer (2010): "Sysselsatte på korttidsopphold i Norge. 4. kvartal 2008". Rapport 2010/15, Statistisk sentralbyrå.